JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Education and Communication

KURSPLAN

Språk-, läs- och skrivutveckling i förskoleklass och årskurs 1-3 utifrån första- och andraspråksperspektiv (Uppdrag av Skolverket), 7,5 högskolepoäng

Language and Literacy Development in Preschool and Grades 1-3 from a First and Second Language Perspective, 7,5 credits

Kurskod:	U1SLOS	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd:	2025-03-18	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Reviderad:	2025-05-22	Ämnesgrupp:	Pedagogik
Gäller fr.o.m.:	2025-09-01	Fördjupning:	G2F Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för läsförkunskaper och ordavkodningens utveckling och inverkan på läsinlärning och läsutveckling utifrån första- och andraspråksperspektiv
- förklara och redogöra för språkförståelse, vilket här inbegriper ord-, begrepps- och grammatisk förståelse utifrån första- och andraspråksperspektiv
- definiera och beskriva läsflyt och läsförståelse utifrån ett välgrundat teoretiskt sätt utifrån första- och andraspråksperspektiv
- beskriva villkor och utmaningar för läs- och skrivinlärning samt läsförståelse på ett andraspråk inklusive förstaspråkets betydelse

Färdighet och förmåga

- identifiera och analysera elevers läsförkunskaper och utveckling i ordavkodning
- tillämpa undervisning som stödjer elevers språkförståelse
- tillämpa undervisning som stödjer elevers läsflyt och läsförståelse
- tillämpa undervisning som stödjer elevers skrivutveckling
- tillämpa metoder för läs- och skrivundervisning i flerspråkiga klassrum med fokus på hur utmaningar kan övervinnas
- med säkerhet använda det svenska språket i tal och skrift för professionella och akademiska syften utifrån normer för struktur och språkbehandling

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- problematisera villkor och utmaningar för läs- och skrivinlärning och läsförståelse på ett andraspråk inklusive förstaspråkets betydelse
- reflektera över läs- och skrivundervisning som möter alla elever utifrån varierade behov och förutsättningar

Innehåll

- Ämnesdidaktisk forskning om läs- och skrivundervisning
- Teoretiska och didaktiska perspektiv på elevers språk-läs- och skrivutveckling utifrån första och andraspråksperspektiv
- Modellen The Simple View of Reading med betoning på avkodning och språkförståelse
- Tidigt skrivande och tidigt läsande som parallella processer
- Utforskande skrivande

- Praktisk metodik för ljudningsbaserad och förståelseinriktad läs- och skrivundervisning utifrån första- och andraspråksperspektiv
- Läsfrämjande undervisning
- Lärarledd interaktiv och upplevelsebaserad högläsning av barnlitteratur
- Språkutvecklande arbetssätt och flerspråkiga hänsynstaganden i läs- och skrivundervisningen
- Samverkan mellan olika lärarkategorier för en balanserad läs- och skrivundervisning som möjliggör elevers proximala läs- och skrivutveckling
- Grundskolans kompensatoriska och demokratiska uppdrag

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och övningar individuellt och i grupp.

I kursen används digital lärplattform.

Undervisningen bedrivs på svenska.

Behörighetskrav

Primär målgrupp:

- Förskollärare i förskoleklass med förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen.
- Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 med grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 eller motsvarande äldre examen.

Sekundär målgrupp (i mån av plats):

- Lärare med grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 eller motsvarande äldre examen.
- Speciallärare med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Lärandemålen utgör grund för examination.

Kursen examineras genom seminarier, individuell skriftlig inlämningsuppgifts samt praktisk metodik som utförs i den egna verksamheten.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls vid kursstart.

För kursbetyget Godkänd krävs minst Godkänd på samtliga examinationer och för kursbetyget Väl Godkänd krävs dessutom betyget Väl Godkänd på Individuell skriftlig inlämningsuppgift 2.

En student garanteras minst tre examinationstillfällen, inklusive ordinarie examinationstillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Seminarier	2,5 hp	G/U
Individuell skriftlig inlämningsuppgift 1 [1]	2 hp	G/U
Individuell skriftlig inlämningsuppgift 2	3 hp	VG/G/U

[1] Praktisk metodik som utförs i den egna verksamheten

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Sammanställning och kommentarer publiceras på lärplattform. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Kurslitteratur

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Adbåge, Emma (2022). *Såret.* Rabén & Sjögren. 32 s.

Alatalo, Tarja (2023). *Läsundervisningens grunder* . 3:e upplagan. Gleerups. 150 s.

Aminoff, Christina (2021). *Skriftspråkliga handlingar i förskoleklass och årskurs 1* [doktorsavhandling]. Linköpings universitet. 50 s.

Bergman, Eva, Fredriksson, Karolina, Wallin, Johan, Melin, Catarina, Geijerstam, Åsa, & Magnusson, Jenny (2024). *Främja skrivkunskaper i de allra tidigaste skolåren.* Skolforskningsinstitutet. file:///Users/heegaa/Downloads/Framja-skrivkunskaper-i-de-allra-tidigaste-skolaren-3.pdf. 50 s.

Boglind, Ann & Nordlund, Anna (red.) (2021). *En bro av poesi.* Svenska Akademien. 124 s.

Egerhag, Helén (2023). *Att främja läsutveckling i svenska som andraspråk – undervisning och tidiga insatser* [doktorsavhandling] . Linneuniversitetet No 505/2023. 100 s.

Fredriksson, Ulf (2022). *Elevers rätt att få det stödet de behöver för att lära sig att läsa och skriva.* I D.V. Börtzell-Szuch, & S. Vuorenpää, (red.) (2022). Läs-och skrivundervisning utifrån elevers varierade behov. (Första upplagan s. 273–283). Gleerups.

Geffenblad, Lotta (2023). *Blå ugglan* . Bonnier Carlsen. 56 s.

Liberg, Caroline (2017). Först få visa, sedan säga. I J. Almqvist, K. Hamza & A. Olin (red.). *Undersöka och utveckla undervisning* . Professionell utveckling för lärare, s. 36–38. Studentlitteratur.

Lindenbaum, Pia (2016). *Pudlar och pommes.* Lilla Piratförlaget. 36 s.

Schmidt, Catarina (2023). *Kommunikativa klassrumspraktiker* . Tidig läs- och skrivundervisning. Studentlitteratur. 150 s.

Schmidt, Catarina & Hvit Lindstrand, Sara (2022). *Dialogisk högläsning i förskoleklassen och årskurs 1: "Jag tycker molnbullen smakar delikat"* . Forskning om undervisning och lärande (Forskul) 10 (1), 78-99.

Skolverket (2022). *Nationellt bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling. Svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1–3* . Skolverket.

Skolverket (2023). *Nya språket lyfter! Bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1–6.* Skolverket.,

Skolverket (2024). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet – Lgr22* . Skolverket.

Wedin, Åsa (2017). Flerspråkighet som en resurs för lärande. I Å. Wedin (red.). *Språklig mångfald i klassrummet* , s. 19-36. Lärarförlaget.

Litteraturreferenser – så skriver du

https://ju.se/bibliotek/sok---skrivhjalp/referenshantering.html

Interaktiva antiplagiatguiden

Informationsmaterial om plagiat på högskolor och universitet finns på lärplattformen